MINISTERIELE OMZENDBRIEF VAN 14 JULI 1982 BETREFFENDE DE VERNIETIGING VAN WESPENNESTEN EN ONSCHADELIJK MAKEN VAN BIJENZWERMEN DIE GEVAAR VOOR PERSONEN KUNNEN MEEBRENGEN. (1MAT/SIB/6/3.168/2485)

Bij ministerieel rondschrijven van 17 februari 1970 werd de vernietiging van wespennesten en het onschadelijk maken van bijenzwermen, die gevaar voor personen kunnen meebrengen, opgenomen in de lijst van de bijzondere interventies van de gemeentelijke brandweerdiensten, die gedekt zijn door de jaarlijkse forfaitaire bijdrage en binnen de grenzen van de gewestelijke groepen moeten worden verricht.

In enkele jaren tijd is die opdracht voor de brandweerdiensten in belangrijkheid sterk toegenomen. Zij is zelfs soms gevaarlijk gebleken : brandweermannen moeten verzorgd worden of zelfs in het ziekenhuis worden opgenomen ingevolge steken en anderzijds mag het risico van een val niet worden veronachtzaamd.

Daarom volgen hierna enkele aanbevelingen om de omstandigheden, waarin die opdracht moet worden vervuld, te verbeteren.

1. PERSONEEL

De met die opdracht belaste personeelsleden moeten een voldoende opleiding hebben omtrent de toe te passen procédés, de te nemen voorzorgen, en de eerste zorgen ingeval van steken. De procédés inzake onschadelijk maken en vernietiging kunnen best aangeleerd worden door een beroep te doen op de medewerking van een imker (of van een imkersvereniging), die daartoe mocht bereid zijn.

Voor de bijenzwermen moet in de mate van het mogelijke een beroep worden gedaan op een imker, die de zwerm kan opvangen en aldus een nuttig diersoort voor vernietiging kan behoeden. Er mag immers niet uit het oog worden verloren dat de vrijwillige vernietiging van bijen het voorwerp is van artikel 90, 5∞ van het Veldwetboek.

Het is geraden de opleiding in verband met het toedienen van de eerste zorgen toe te vertrouwen aan de officier-geneesheer of aan de door hem aangewezen instructeur. Het past ook onder zijn leiding een farmacotheek samen te stellen met geneesmiddelen die voor de eerste verzorging nodig zijn.

Deze farmacotheek moet meegenomen worden door elke equipe die als opdracht heeft wespennesten of bijenzwermen te vernietigen of onschadelijk te maken.

Voor zover als nodig vroeg ik hierbij een afschrift van een brief van het Ministerie van Volksgezondheid met betrekking op de medische bescherming tegen steken van bijen of wespen.

De brandweerman die veelvuldig werd gestoken moet door een geneesheer worden onderzocht. Vooral bij een steek in de mond of in de opperste luchtwegen moet snel medisch worden ingegrepen.

2. MATERIEEL EN VERDELGINGSPRODUKTEN

Voor een dergelijke opdracht moet het gebruik worden vermeden van een autopomp of van een ander voertuig, die nodig zijn bij eerste vertrek bij brand of verkeersongeval. Alleszins moeten de met de opdracht belaste brandweermannen per radio kunnen worden bereikt voor het geval dat hun aanwezigheid voor een dringende interventie vereist mocht zijn.

Om steken te voorkomen moeten de brandweermannen over een overall, een bijenmasker en handschoenen (imkertenue) of over een speciale beschermingsuitrusting beschikken.

Als het nest of de zwerm moeilijk bereikbaar is, moeten de best passende middelen worden gebruikt (eventueel autoladder of auto-elevator) om het risico van neerstorten te voorkomen.

Er zijn veel verdelgingsprodukten op de markt die kunnen gebruikt worden. Het komt er op aan een produkt te kiezen dat doeltreffend en handzaam is, daarbij rekening houdend met zijn eventuele schadelijkheid voor het personeel en voor de bewoners van naburige gebouwen.

Wanneer het nest of de zwerm zich in een gebouw bevindt, kan het gebeuren dat sommige delen van wanden of beschotten moeten worden weggenomen om de plaats te bereiken. In dat geval moet vooraf de eigenaar of diens gemachtigde worden verwittigd en aan deze gevraagd worden een ontlasting te ondertekenen voor de aldus veroorzaakte schade.

FOD Binnenlandse Zaken – A.D. Civiele Veiligheid
Kenniscentrum – Documentatiedienst

3. FACTURERING

Luidens het ministerieel rondschrijven van 29 november 1967 (organisatie van de brandweerdiensten) aangevuld door dat van 17.02.1970, is de interventie voor de vernietiging van wespennesten en het onschadelijk maken van bijenzwermen **alleen kosteloos wanneer de nesten of zwermen werkelijk gevaar voor personen meebrengen.**

Luidens het koninklijk besluit van 9 augustus 1979 tot regeling van de wijze van vaststelling en verhaal van de kosten van sommige interventies en prestaties van de gemeentelijke brandweerdiensten, zijn de gemeenten derhalve verplicht de kosten te verhalen wanneer de nesten of zwermen geen onmiddellijk gevaar opleveren. Om elke latere betwisting te voorkomen, moet de aangestelde die het verzoek om interventie ontvangt, navraag doen omtrent de plaats waar het nest of de zwerm zich bevindt en de verzoeker ervan verwittigen dat die interventie slechts kosteloos is als er daadwerkelijk en onmiddellijk gevaar bestaat voor personen.

Bijvoegsel van de omzendbrief van 14 juli 1982.

Uittreksel uit de verwijzingsbrief I.H. van 11.05.1981 van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin.

Wat het medisch aspect van de door U gewenste bescherming betreft, herneem ik de twee voorgestelde aspecten :

- Voorkomend aspect : iedereen is ongetwijfeld in mindere of meerdere mate gevoelig aan de hierbovenvermelde insektensteken ; maar het schijnt mij moeilijk al de betrokken personen aan de geschikte testen te onderwerpen ten einde hun graad van allergie of hun gevoeligheid aan de door deze insekten ingespoten produkten na te gaan.

Bovendien kan de gevoeligheid van een persoon veranderen met de tijd.

- Geneeskrachtig aspect : er bestaan geneesmiddelen die mogen gegeven worden in afwachting van de tussenkomst van een geneesheer. Zij zijn antihistaminisch. Sommige zijn zelfs met produkten zoals calcium gemengd om meer doeltreffend het door deze steken veroorzaakt gezwel te bestrijden.

Er bestaat een specialiteit in de handel :

Calcistine in inneembare pillen (2 pillen ineens).

Een zalf kan eveneens van nut zijn : **Sandostene calcium**

Het zou eveneens logisch zijn in het voertuig een draagtas te voorzien alleen te behoeve van de geneesheer.

Deze tas zou vooral volgende produkten bevatten :

- een inspuitbaar antihistaminisch produkt
- een inspuitbare cortisone
- adrenaline

Bij vooraf te nemen maatregelen moet men, benevens de toediening van geneesmiddelen, eerst en vooral de angel wegnemen en dit zonder het zakje te pletten dat eraan vastgehecht is en waarin het giftig produkt zich bevindt.

FOD Binnenlandse Zaken – A.D. Civiele Veiligheid
Kenniscentrum – Documentatiedienst